

MASTER OF SCIENCE IN HET BASISONDERWIJS

VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL IN SAMENWERKING MET
ERASMUSHOGESCHOOL BRUSSEL

TOETS NIEUWE OPLEIDING OP MAAT VAN DE EIGEN REGIE EN VOLGENS
HET AANVULLEND PROTOCOL • BEOORDELINGSRAPPORT

4 MAART 2025



PEDRO DE BRUYCKERE (VOORZITTER) • ANJE ROS, ANNE FLEUR
KORTEKAAS-RIJLAARSDAM, PIETER DEVOS, ADINDA TOP (COMMISSIELEDEN)
• INGE VERBEECK (SECRETARIS) • VEERLE MARTENS (PROCESCOÖRDINATOR)



Inhoud

1	Abstract	4
2	Rapportage van het onderzoek van de commissie	5
3	Oordeel	16
	Bijlage 1: Administratieve gegevens van de instelling en de opleiding.....	19
	Bijlage 2: Opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR)	20
	Bijlage 3: Samenstelling van de commissie.....	22
	Bijlage 4: Programma voor de dialoog met de opleiding.....	23
	Bijlage 5: Verantwoording.....	25
	Bijlage 6: Overzicht van het bestudeerde materiaal.....	25

1 Abstract

Op basis van het gevoerde onderzoek naar de potentiële kwaliteit van de opleiding master of science in het basisonderwijs van Vrije Universiteit Brussel (VUB) in samenwerking met Erasmushogeschool Brussel (EhB) beoordeelt de commissie de potentiële kwaliteit van de nieuwe opleiding als geheel als voldoende. De commissie brengt een positief advies uit aan de NVAO.

De missie van de opleiding is duidelijk: studenten opleiden tot startbekwame onderwijsprofessionals die nieuwe didactische en pedagogische expertise in het basisonderwijs kunnen binnenbrengen, onderwijskundig onderzoek binnen de school kunnen helpen faciliteren en als *teacher leader* bijdragen aan schoolontwikkeling. VUB en EhB willen met deze opleiding een brede groep studenten aantrekken met als doel tegemoet te komen aan de hoge nood aan gekwalificeerde mensen in het basisonderwijs.

Na lezing van het TNO-dossier van de opleiding kon de commissie een aantal sterke punten vaststellen. Zij waardeerde de sterk geëngageerde keuze om een meerwaarde te betekenen voor de superdiverse en grootstedelijke context van het Brusselse basisonderwijs. De commissie was ook onder de indruk van de sterke conceptuele en met onderzoeksliteratuur onderbouwde uitwerking van het programma. Daarnaast kon de commissie uit het informatiedossier afleiden dat de samenwerking met het Multidisciplinair Instituut Lerarenopleiding (MILO) van VUB kan zorgen voor een stevige academische onderzoekscomponent.

Tijdens de lezing van het TNO-dossier identificeerde de commissie ook thema's om met de opleiding te bespreken. Zo wilde zij meer vernemen over de expertise in het basisonderwijs van het team dat de opleiding zou gaan verzorgen en over de precieze rol van de docenten van EhB bij de ontwikkeling van de opleiding en in het verzorgen zelf van de opleiding. Ze wilde ook begrijpen waarom de opleiding haar opleidingsspecifieke leerresultaten met betrekking tot vakdidactiek ambitieuzer geformuleerd heeft dan de domeinspecifieke leerresultaten en hoe de opleiding de samenwerking met het werkveld wil vormgeven. Tot slot wilde ze de opleiding vragen stellen over hoe ze de vakdidactiek(en) wil aanbrengen bij een diverse studentengroep, onder wie sommigen wel en andere geen ervaring hebben met het basisonderwijs.

De gesprekken met de opleiding boden een afdoende antwoord op de vragen die de commissie zich stelde en toonden aan dat de opleiding de zaken die nog verder op punt moeten worden gesteld met een grote gedrevenheid en een sterk vermogen tot zelfreflectie aanpakt. De commissie heeft er dan ook alle vertrouwen in dat de opleiding met haar aanbevelingen aan de slag gaat:

- De commissie beveelt de opleiding aan om, middels een duidelijke communicatie over de professionele perspectieven van masters in het basisonderwijs, de verwachtingen van studenten en de verwachtingen van het werkveld goed op elkaar af te stemmen.
- De commissie beveelt de opleiding aan om voor de cluster 'Didactisch ontwerp in superdiverse contexten' de constructieve alignment tussen de OLR's, de werk- en evaluatievormen na te kijken en eventueel bij te sturen zodat men zeker is dat studenten de OLR's (in termen van competenties) kunnen ontwikkelen en aantonen en opdat de evaluatie inzicht kan geven in de al dan niet bereikte doelen. Zij wil de opleiding ook aanmoedigen te onderzoeken hoe zij het werkveld bij de evaluatie van deze cluster zou kunnen betrekken.
- De commissie beveelt de opleiding aan om de draagkracht van het team goed te bewaken en tijdig bij te sturen waar nodig, zodat zij ook op lange termijn continuïteit en kwaliteit kan garanderen.

2 Rapportage van het onderzoek van de commissie

2.1 Vooroverleg en eerste indrukken

De commissie besprak tijdens het vooroverleg op 20 januari 2025 haar eerste indrukken van de opleiding master of science in het basisonderwijs van de Vrije Universiteit Brussel (VUB) in samenwerking met Erasmushogeschool Brussel (EhB). Zij baseerde deze eerste indrukken op het TNO-dossier van de opleiding. Het dossier en de bijhorende bijlagen zijn volgens de commissie goed gestructureerd en inzichtelijk opgesteld, wat het voorafgaande onderzoek faciliteerde.

De commissie trof in het dossier een aantal sterke punten aan, waaronder de sterke focus op de grootstedelijke en superdiverse context van het Brusselse onderwijs en de sterke conceptuele en met onderzoeksliteratuur onderbouwde uitwerking van het programma. Daarnaast kon de commissie uit het informatiedossier afleiden dat de opleiding stevig verankerd is in het Multidisciplinair Instituut Lerarenopleiding (MILO) van VUB, wat kan zorgen voor een stevige academische onderzoekscomponent.

De commissie was benieuwd naar de manier waarop de VUB en EhB concreet samenwerken voor deze opleiding en hoe ze de kwaliteitszorg zullen vormgeven. De commissie stelde vast dat de expertise in het basisonderwijs van het team dat de opleiding zou gaan verzorgen en de rol van de docenten van EhB enigszins onderbelicht waren gebleven in het dossier en wilde daar graag meer over weten. Ze wilde ook beter begrijpen welke profilering de opleiding gekozen heeft en waarom de opleiding haar opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR's) ambitieuzer geformuleerd heeft dan de domeinspecifieke leerresultaten (DLR's). De commissie wilde nagaan wat de impact daarvan mogelijk is op de studeerbaarheid van de opleiding. Verder wilde de commissie beter begrijpen hoe de opleiding de samenwerking met het werkveld wil vormgeven, onder meer om studenten bepaalde vaardigheden in de reële beroepscontext te laten oefenen. Ook het evaluatiebeleid en de keuze voor bepaalde evaluatievormen wilde de commissie verder bespreken met de opleiding. Tot slot wilde ze de opleiding vragen stellen over hoe ze wil omgaan met haar diverse studentengroepen: mensen met en zonder ervaring in het basisonderwijs, maar ook leraren kleuter- en lager onderwijs die de opleiding al dan niet willen combineren met werk en/of gezin.

Na haar eerste vooroverleg vroeg de commissie nog aanvullende informatie op bij de opleidingsverantwoordelijken over onder meer het schakelprogramma en het voorafgaand overleg met het werkveld. Daarnaast leverde de opleiding ook nog heel wat concreet materiaal aan over de ontwikkeling van de opleidingsonderdelen (bv. voorbeeldhoofdstukken). Deze aanvullende informatie bracht veel verheldering en werd door de commissie besproken op haar tweede voorbereidend overleg op 27 januari 2025.

De commissie gebruikte de dialoog met de opleiding om haar beeld over bovenstaande thema's te vervolledigen. De structuur van het informatiedossier van de opleiding vormde de rode draad van de gesprekken tijdens het locatiebezoek en zijn ook leidend voor de structuur van dit rapport.

2.2 Gesprekken met de opleiding

De gesprekken vonden plaats op dinsdag 28 januari 2025 op de campus van VUB in Brussel. Het gehanteerde bezoekschema is opgenomen onder bijlage 4.

2.2.1 Doelenkader

In haar dossier beschrijft de opleiding duidelijk hoe het MILO van VUB en de educatieve bacheloropleidingen kleuteronderwijs en lager onderwijs van EhB de nieuwe opleiding master

of science in het basisonderwijs op poten hebben gezet. In eerste instantie werkte een overkoepelende werkgroep, in co-creatie met de onderwijsteams van EhB en VUB, de 16 OLR's voor de nieuwe opleiding uit. De opleiding baseerde zich hiervoor op de DLR's, en zorgde ervoor dat in de OLR's de onderwijsvisies van het MILO en van EhB weerspiegeld waren.

In deze onderwijsvisies en in de missie, visie en strategische doelen van het MILO staat de grootstedelijke, superdiverse context van het Brusselse onderwijs centraal. De opleiding stelt zich dan ook tot doel om studenten op te leiden zodat ze diversiteit diepgaand leren begrijpen en omarmen om zo "te werken aan rechtvaardige kansen voor kwalificatie, maatschappelijke participatie en persoonlijke en relationele ontwikkeling voor elke leerling". Een krachtige, inclusieve leeromgeving vormt de rode draad in de OLR's. De commissie waardeert deze duidelijke profilering en de focus op *urban education* van de VUB en EhB.

De opleiding ging voor de formulering van haar OLR's ook te rade bij relevant (inter)nationaal onderzoek en bij internationale universitaire instellingen met ervaring in het opleiden van masters in het basisonderwijs. Daarnaast organiseerde zij gesprekken om input te verzamelen uit het werkveld en maakte zij gebruik van het netwerk dat zij opbouwde via het programma Onderzoekende School?!, een partnerschap tussen secundaire scholen en de universiteit, dat collaboratief praktijkonderzoek en *teacher leadership* centraal stelt.

Volgens de commissie zijn de OLR's helder en duidelijk beschreven, sluiten ze goed aan bij de grootstedelijke context waarin de opleiding zich bevindt, bij wetenschappelijke inzichten en bij de behoeften van het basisonderwijs. Hoewel de commissie ook de wijze waarop de OLR's tot stand waren gekomen bijzonder waardeerde, vond zij dat deze bijzonder ambitieus – overigens ook ambitieuzer dan de DLR's – waren geformuleerd. De opleiding wil immers in een éénjarig programma studenten opleiden tot sterke leerkrachten met een academische achtergrond, tot excellente onderwijsonderzoekers én tot schoolontwikkelaars die in staat zijn om een leerkrachtenteam op sleeptouw te nemen. De commissie wilde van de opleiding vernemen waar zij in het programma precies de focus wil op leggen, zeker ook gezien de verwachte diverse instroom van studenten in de opleiding. Daarnaast wilde de commissie ook beter begrijpen of de opleiding zich exclusief wil richten op leerkrachten die de intentie hebben om in een grootstedelijke context les te geven of zij van mening is dat de studenten die door haar zullen worden opgeleid ook buiten een grootstedelijke context een meerwaarde kunnen betekenen.

Het bestuur, de opleidingsverantwoordelijken en de docenten van beide instellingen brachten eensgezind onder woorden dat Brussel, maar ook landelijke regio's waar de groeiende diversiteit eveneens een feit is, meer dan ooit vragen om competente leerkrachten om kwalitatief onderwijs te kunnen aanbieden. Ze erkenden dat de OLR's ambitieus zijn geformuleerd en voegden eraan toe dat Brussel – en bij uitbreiding andere regio's – die ambitie nodig hebben. De gesprekspartners benadrukten dat goed onderwijs in superdiverse contexten onmogelijk zaak van één leerkracht kan zijn, dat het een collectieve onderneming betreft en schoolontwikkeling vergt. Tijdens de ontwikkeling van het curriculum heeft ook het werkveld expliciet de nood geformuleerd aan méér sterke leerkrachten voor de klas én aan mensen die in staat zijn om aan schoolontwikkeling te doen. Om die redenen koos de opleiding ervoor om de focus zowel op didactiek als op onderzoek en op *teacher leadership* te leggen. De opleiding vindt deze verschillende elementen evenwaardig belangrijk en ook met elkaar verbonden. De opleiding acht ze haalbaar omdat ze verder kan bouwen op de competenties die verworven zijn in de professionele bacheloropleiding en in het schakelprogramma.

De commissie was benieuwd te vernemen hoe de nieuwe positie van *teacher leader* zou onthaald worden door de schoolteams, maar ook door de afgestudeerden voor wie dat een uitdagende rol is om als jonge professional op te nemen. Ze kon vaststellen dat de opleiding

zich erg bewust is van dit spanningsveld en daarom sterke partnerschappen uitbouwt met het werkveld via de directies, omdat ze ervan overtuigd is (mede op basis van wetenschappelijk onderzoek) dat directies een cruciale rol spelen in het creëren van de juiste context voor deze nieuwe masters in het basisonderwijs. De docenten gaven ook aan dat ze hun studenten op deze rol zullen voorbereiden door expliciet aandacht te besteden aan de aanpak van transformatieprocessen, de omgang met weerstand en aan de wijze waarop je in een team gedragenheid kunt creëren. De opleiding voorziet in intervisie- en supervisiebijeenkomsten om haar studenten met weerstand en probleemsituaties te leren omgaan en zal in het opleidingsonderdeel (OLOD) 'Bruggen voor professionele ontwikkeling' de nodige theoretische kaders over leiderschapsvaardigheden aanreiken en sterk inzetten op netwerkanalyse. De docenten stipten daarnaast aan dat het werkveld aangeeft uit te kijken naar deze *teacher leaders*, die door hun expertise een aanspreekpunt of coach kunnen zijn voor onder andere zij-instromers die nu vaak in het diepe gegooid worden en vaak niet lang in het onderwijs blijven.

Ook de afgevaardigden van het werkveld die de commissie te woord stonden, benadrukten het belang van het *teacher leadership*: directeurs willen hun school leiden vanuit gedeeld leiderschap, maar hebben daarvoor sterke mensen nodig die dat engagement mee willen opnemen en hen op die manier kunnen ondersteunen, een leidende rol kunnen opnemen in werkgroepen, andere leerkrachten kunnen ondersteunen en zo het team als geheel kunnen versterken. Zij benadrukten dat de opleiding haar studenten zal moeten leren hoe door een team aanvaard te worden als *teacher leader* en hoe het team op sleeptouw te nemen, maar gaven ook aan dat veel leerkrachten een dergelijke *teacher leader* - iemand die hen richting kan geven en wegwijs kan maken - met open armen zullen ontvangen. Directies verwachten daarbij ook een effect op de retentie en motivatie van de andere leerkrachten. Daarnaast benadrukte het werkveld de grote nood in het Brusselse basisonderwijs aan breed inzetbare en goed opgeleide mensen die ook voor de klas kunnen en willen staan, geïnformeerd beslissingen kunnen nemen en met data kunnen omgaan.

Tijdens het gesprek met de studenten merkte de commissie op dat hun verwachtingen en motivaties behoorlijk afweken van die van de opleiding en het werkveld. De studenten met wie de commissie kon spreken, gaven in de eerste plaats aan dat ze meer onderbouwd en met meer inzicht voor de klas willen blijven staan. Ze willen dus in de eerste plaats sterker in hun schoenen staan als leerkracht. Enkele studenten toonden tijdens het gesprek ook interesse voor praktijkgericht onderzoek met een focus op het welzijn van de kinderen in hun klas. Zij zoeken dus in de eerste plaats een theoretische onderbouwing van hun handelen als leerkracht. Ze erkenden tijdens het gesprek het belang van professionalisering van een schoolteam en toonden zich bereid om zich te ontplooien om daarin een rol op te nemen. Toch zit de rol van *teacher leader* bij hen duidelijk meer op de achtergrond dan bij de opleiding en het werkveld.

De commissie was onder de indruk van de sterke visie op superdiversiteit en de liefde voor het Brusselse onderwijs en de Brusselse context die in alle gesprekken voelbaar was. Ook de studenten gaven aan dat dat een van de belangrijkste redenen was voor hen om voor de opleiding aan de VUB ism. Ehb te kiezen. De opleiding schuift een set OLR's naar voor die ambitie uitstraalt en kiest resoluut voor een brede focus, waarin de diverse rollen die de master in het basisonderwijs op zich zal kunnen nemen, weerspiegeld zijn.

De commissie beveelt de opleiding wel aan om de verwachtingen van de verschillende stakeholders met betrekking tot het beroepsprofiel van de master in het basisonderwijs goed te aligneren en zo potentiële teleurstelling te vermijden. Het werkveld verwacht dat alumni vooral de *teacher leader*rol zullen opnemen en een belangrijke rol zullen spelen in de schoolontwikkeling. De studenten zijn vooral op zoek naar inhoud en verdieping in hun lespraktijk. Het is dus belangrijk dat de opleiding de verwachtingen van studenten middels een duidelijke communicatie over de perspectieven, goed bewaakt.

Wat die communicatie betreft, is de commissie tevreden over de vele initiatieven die de opleiding opzet om kandidaat-studenten te werven. Ze communiceert daarbij zowel aan studenten die rechtstreeks uit de educatieve bacheloropleidingen kleuter- of lager onderwijs komen als naar zij-instromers in het werkveld van het basisonderwijs. De commissie raadt wel aan om de groep van studenten uit de academische bachelor pedagogische wetenschappen of onderwijskunde ook als doelgroep voor deze opleiding aan te spreken.

2.2.2 Onderwijsleeromgeving

Het **opleidingsprogramma** is opgebouwd rond vier samenhangende clusters. In de cluster 'Didactisch ontwerp in superdiverse contexten' (18 ECTS) staan verdiepende vakdidactische inzichten centraal. Specifieke aandacht gaat naar 1) wiskunde, wetenschappen en techniek, 2) taal en 3) mens en maatschappij en culturele vorming. Met de cluster 'Inclusieve pedagogiek in de grootstad' (6 ECTS) richt de opleiding zich op de ondersteuning van behoeften die te maken kunnen hebben met psychologische, fysieke, sociale, culturele en economische leerlingkenmerken. In de derde cluster 'Samen leren in en rond de school' (12 ECTS) wordt het vermogen van studenten om processen van schoolontwikkeling te faciliteren, ontwikkeld. In de cluster 'Onderzoek in de onderwijspraktijk' (24 ECTS) ontwikkelen studenten hun onderzoeksvaardigheden met het oog op methodisch onderzoek en optimalisatie van hun klas- en schoolpraktijk. De commissie vindt dat de vier samenhangende clusters zorgen voor een goede structurering van het programma. Het curriculum sluit ook goed aan bij het grootstedelijk accent in de OLR's.

Tijdens de gesprekken informeerde de commissie bij de docenten naar de manier waarop zij in de cluster 'Didactisch ontwerp in superdiverse contexten' de vakdidactiek verdiepend, d.w.z. op niveau 7 wil aanbrengen, rekening houdend met het feit dat studenten uit de professionele bachelor kleuter- en basisonderwijs al vakdidactiek verworven hebben. Zij vernam van de docenten dat de invulling van de OLOD's in co-creatie tussen de twee instellingen gebeurde. Door die uitwisseling werd duidelijk welke materie in de professionele bacheloropleiding wel en niet aan bod gekomen was en welke zaken in de master best opgefrist en verdiept zouden worden. Een docent van EhB gaf als voorbeeld dat studenten in de professionele bacheloropleiding het niet gewend zijn wetenschappelijke bronnen op te zoeken, deze kritisch te analyseren en bevindingen naar de praktijk te vertalen. Een opleidingshoofd van EhB verwoordde treffend het verschil tussen competenties op niveau 6 - zich kunnen informeren, zaken vertalen naar de eigen context - en niveau 7, nl. in complexe contexten datadriven en in samenwerking met een team analyses maken en een wetenschappelijk onderbouwd handelingsplan opstellen, dat uitvoeren en kritisch onderzoeken.

De **drie pijlers** van het didactisch concept – *urban education*, *third spaces* and *blended learning* – zijn congruent met de visie van de opleiding en blenden volgens de commissie goed met de vier bovenstaande clusters, zijn sterk onderbouwd uitgewerkt en leiden tot de realisatie van de OLR's. Zij waardeerde in het bijzonder de *third spaces*-methodiek en de *second order teaching*.

De commissie kon in het informatiedossier lezen dat **internationalisering** en het werken aan **interculturele competenties** een centrale plaats in het curriculum krijgen. De internationale gerichtheid van het programma is opgenomen in OLR's 1, 2, 5, 9 en 14. Daarnaast kunnen studenten in het tweede semester een deel van het programma in een partnerinstelling doorlopen of via Internationalisation@home, waarbij studenten van dit programma zullen kunnen deelnemen aan online sessies met internationale gastsprekers in het kader van het Blended Intensive Program (BIP), in samenwerking met de EUTOPIA-partners. De opleiding kan een beroep doen op het uitgebreide netwerk van internationale partners van VUB en EhB.

De **verwachte studentenpopulatie** is zeer divers en zal bestaan uit studenten met en zonder werkervaring in het basisonderwijs, uit voltijdse studenten en studenten die hun opleiding combineren met werk en/of gezin en uit studenten met een vooropleiding kleuteronderwijs en studenten met een vooropleiding lager onderwijs. De commissie kon in het informatiedossier lezen dat de opleiding om die reden wil voorzien in een flexibel programma met een uitgebreid blended aanbod, een uurrooster buiten de schooluren van het basisonderwijs en in de mogelijkheid om het traject te spreiden. Deze ingrepen vindt de commissie zeker al positief en ze wilde tijdens de gesprekken nog meer zicht krijgen op hoe de opleiding wil tegemoetkomen aan de verschillende ervaring en behoeften van de diverse studentenpopulatie en hoe de opleiding specifiek voor werkstudenten de opleiding haalbaar wil maken.

In de eerste plaats duidde de opleiding op het feit dat het totaal aantal studenten in de opleiding beperkt zal zijn. Men verwacht een tiental studenten in het eerste jaar en heeft de ambitie om uit te groeien tot een populatie van 40 à 50 studenten. Gebaseerd op de instroom in het schakelprogramma, zal de instroom in het masterprogramma volgens de docenten vooral bestaan uit werkstudenten. Het betreft dus een beperkte studentengroep, die men van nabij zal kunnen opvolgen. De opleiding maakt zich sterk dat ze door te werken in kleine groepen de ervaring van de werkstudenten met bepaalde topics goed zal kunnen betrekken in de lessen (bv. via de bespreking van praktijkgerichte casussen). Ook zal er soms keuze mogelijk zijn voor bepaalde onderwerpen, waarbij meer bij kleuter- of bij lager onderwijs kan aangesloten worden.

In het dossier kon de commissie lezen dat de opleiding uitgebreide aandacht heeft voor **laagdrempelige onderwijs- en studiebegeleiding**. Daarnaast verwezen zowel de docenten van VUB als die van EhB naar hun ervaring met inhoudelijke differentiatie enerzijds en met flextrajecten en blended onderwijs anderzijds. Zo vernam de commissie dat de opleiding wil werken met leerpaden die studenten zelfstandig kunnen doornemen, waarna ze in kleine groepjes vragen zullen kunnen stellen aan een onderwijsassistent. Op het moment van het locatiebezoek was het finale lessenrooster en de keuze van wat digitaal en wat fysiek zal worden aangeboden nog *work in progress*. Ervaring heeft de betrokkenen echter wel al geleerd dat het noodzakelijk is om voldoende fysieke contactmomenten te voorzien en om te zoeken naar een goede mix van beide onderwijsvormen. Tot slot gaven de docenten aan dat ze bereid zijn om op zaterdagen en in de avonduren les te geven, om tegemoet te komen aan werkverplichtingen van werkstudenten. De studenten met wie de commissie kon spreken, bevestigden ook dat ze goed begeleid worden bij het uittekenen en spreiden van hun traject in functie van de haalbaarheid bij combinatie van werk, studie en gezin.

De studenten met wie de commissie kon spreken, gaven aan dat ze feedback kunnen geven aan de opleiding en dat er naar hun inbreng geluisterd wordt. Ze geven blijk van een sterk vertrouwen in de instelling. De opleidingsverantwoordelijken bevestigden dat VUB en EhB het erg belangrijk vinden om zowel informeel als formeel de studenten te betrekken bij de opleiding. Informeel via het laagdrempelige contact en de nabijheid van docenten, en formeel via de vertegenwoordiging in de interfacultaire opleidingsraad.

De opleiding zal worden ingericht op de **campus** van VUB in Brussel. Deze is voorzien van alle benodigde didactische uitrusting, zowel fysiek (les- en begeleidingslocalen, leerlabs, bibliotheek, de basisscholen in de omgeving van de campus) als digitaal (digitale leeromgeving Canvas, toegang tot e-bibliotheken). Er is tijdens de opstartfase groeifinanciering voorzien en het investeringsplan werd goedgekeurd, waardoor de benodigde **financiële middelen** gegarandeerd zijn.

De commissie was bijzonder onder de indruk van het goed uitgebalanceerde en samenhangende curriculum dat de opleiding op korte tijd wist te ontwikkelen. Zij kon

vaststellen dat de opleiding al ver staat in de uitwerking van het programma en heeft er vertrouwen in dat de opleiding dit traject tijdig, kwalitatief en in lijn met de behoeften van het werkveld zal weten te voltooien.

2.2.3 Eindniveau

In haar dossier beschrijft de opleiding hoe haar **evaluatiebeleid** aansluit bij de uitgangspunten van het evaluatiebeleid van het MILO en van de instelling: toetsing vormt een onderdeel van de onderwijspraktijk en moet voldoen aan duidelijke kwaliteitseisen (zoals congruentie tussen de beoogde leerresultaten, de werkvormen en de inhoud van de evaluatie en variatie in evaluatievormen). Waar mogelijk wil de opleiding geïntegreerd evalueren met aandacht voor multiperspectiviteit, ruimte voor feedback en authentieke contexten. In lijn met de opleidingsdoelen en werkvormen wil de opleiding kiezen voor competentiegericht evalueren (door middel van bijvoorbeeld praktijkonderzoek, presentaties en ontwerpwerk), reflectieopdrachten en uitzonderlijk ook voor klassieke evaluatievormen zoals mondelinge of schriftelijke toetsing van kennis en inzicht.

De commissie wilde tijdens de gesprekken beter begrijpen waarom de opleiding, die vanuit bovenstaande uitgangspunten vertrekt, kiest voor **werkstukken** (in combinatie met een mondelinge verdediging) als voornaamste evaluatiemiddel. Zij vroeg zich af of de praktijkgerichte opleiding met deze evaluatievorm en met examens voldoende kan beoordelen of studenten kennis kunnen toepassen en de nodige competenties en vaardigheden hebben verworven.

De docenten lichtten toe dat studenten zaken niet altijd in de praktijk zullen kunnen uitproberen omdat stagelessen geen onderdeel uitmaken van de masteropleidingen basisonderwijs. De opleiding wil de taaklast voor het werkveld bewaken door hen niet te zeer te belasten met studenten die de scholen bezoeken i.f.v. praktijkopdrachten en ging dus op zoek naar oplossingen. Bovendien wil ze de beperkte beschikbare tijd (van één academiejaar) benutten om verdiepende vakdidactische inhoud aan te reiken. Dit zijn argumenten die de commissie begrijpt, al blijft het dan de vraag in hoeverre studenten vaardigheden echt in de praktijk kunnen toepassen. Tegelijk ziet de commissie ook hoe vanuit het vak 'data en evidence informed onderwijs' de casussen ook een bepaalde mate van rijkheid en diepgang zullen hebben die niet altijd gegarandeerd is met opdrachten in de schoolpraktijk.

Volgens de opleiding zijn bijvoorbeeld in de eerste cluster de werkstukken een geschikt evaluatiemiddel omdat studenten gevraagd zullen worden inzichten uit de verschillende didactieken te integreren en toe te passen op concrete praktijksituaties. In het OLOD 'Kinderen maken de wereldstad' is het de bedoeling studenten tijdens de totstandkoming van het werkstuk te begeleiden, per praktijkcollege een specifieke taak op te geven die bijdraagt tot het eindproduct en tussentijds feedback te geven op de ontwikkelde materialen. De mondelinge examens tot slot zijn bedoeld om de studenten de kans te geven hun keuzes te verdedigen.

Hoewel in de bespreking volgens de commissie duidelijk werd dat de opleiding zorgvuldig over de evaluatiemethoden van haar OLOD's en over de feedback en begeleiding aan studenten nadenkt, wil zij de opleiding aanmoedigen goed te onderzoeken en te bewaken of ze de ambitieuze OLR inzake vakdidactisch handelen (OLR2) volledig kan toetsen met de evaluatievorm die voorgesteld werd. Zij beveelt de opleiding aan om voor de cluster 'Didactisch ontwerp in superdiverse contexten' de constructieve alignment tussen de OLR's, de werk- en evaluatievormen na te kijken en eventueel bij te sturen zodat de OLRs geformuleerd als competenties (toepassing in de praktijk) ook ontwikkeld en getoetst kunnen worden als studenten ze niet daadwerkelijk kunnen oefenen en aantonen in basisscholen. Verder wil zij de opleiding aanmoedigen te onderzoeken hoe zij het werkveld bij de evaluatie van deze OLR zou kunnen betrekken. Voor de cluster 'Samen leren in en rond de school' is de commissie

wel positief over het constructive alignment en over het feit dat er formatieve feedback vanuit het werkveld zal meegenomen worden.

De opleiding zal sterk de nadruk leggen op *data- en evidence informed* ondersteunen van klas- en schoolpraktijken. Studenten zullen leren beslissingen en pedagogische en vakdidactische keuzes met data en evidentie te onderbouwen. In hun **masterproef**, het sluitstuk van deze ontwikkeling, zullen ze een relevante, wetenschappelijke en originele bijdrage leveren aan de onderwijspraktijk. In duo's zullen studenten een onderwijskundige of vakdidactische praktijkvraag van een school in samenwerking met die schoolonderzoeken en de resultaten ervan vertalen naar de specifieke onderwijscontext én naar het brede onderwijsveld, in de vorm van een wetenschappelijk artikel. De commissie is bij dit masterproefconcept positief over de valorisatiemogelijkheden en de beoogde impact op de praktijk.

Uit het gesprek bleek ook dat de opleiding zich bewust is van de risico's en de kansen bij het werken in duo's. De duo's zullen elk een eigen onderzoeksvraag formuleren en de proef individueel verdedigen tijdens het onderwijscongres, om te garanderen dat elke student de beoogde onderzoeksvaardigheden onder de knie heeft. De opleiding hoopt dat het werken in duo's werkstudenten die voltijds op een school werken (en die mogelijk niet in hun eigen school aan hun masterproef kunnen werken) zal helpen dataverzameling haalbaar te maken.

Studenten zullen geen willekeurig onderwerp kiezen, maar werken aan een praktijkvraag van een partnerschool of scholengroep. Met deze scholen wordt daartoe een voorbereidingstraject doorlopen waarbij de relevantie van de onderwerpen wordt bewaakt en waarbij de onderwerpen ook vooraf gekoppeld worden aan een promotor. Voor de verdeling van de projecten wil de opleiding zoveel mogelijk aansluiten bij het profiel van de studenten. De opleiding heeft er vertrouwen in dat de wetenschappelijke relevantie van deze projecten gegarandeerd kan worden omdat onderzoeksresultaten van onderzoek in een particuliere context via de methodologie van het praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek getransfereerd kunnen worden naar het ruimere onderwijsveld.

De opleiding wil het werkveld bij de beoordeling van de masterproef betrekken door de samenstelling van een groep van vaste werkveldvertegenwoordigers, die zullen worden opgeleid om als jurylid in de werkveldcommissie voor masterproeven te zetelen. Deze mensen zullen deel uitmaken van de jury's die de mondelinge presentaties van de masterproeven bijwonen en zullen aan de hand van rubrics de bruikbaarheid, toepasbaarheid en de mogelijke impact op de praktijk van het onderzoek beoordelen.

De commissie vond het bijzonder positief dat de masterproef aansluit bij een schoolontwikkelingsvraagstuk uit de praktijk en zal worden uitgevoerd en geëvalueerd in samenwerking met de praktijk. Studenten zullen leren om de onderzoekscyclus zelfstandig te doorlopen, binnen een school draagvlak te creëren en onderzoeksresultaten zinvol te verspreiden.

De opleiding kan bogen op de ervaring van het MILO wat betreft de **kwaliteitsbewaking** van de evaluatie. De opleiding zal scorewijzers of antwoordmodellen gebruiken voor examens en kijkwijzers met beoordelingscriteria en eventueel rubrics voor alle andere vormen van product- en procesevaluatie. De opleiding zal bijna alle OLOD's door twee opleiders laten evalueren en zal periodieke kalibratieoefeningen opzetten.

2.2.4 Kwaliteit en kwantiteit van het personeel

In haar TNO-dossier licht de opleiding toe dat de opleiding verzorgd zal worden door zelfstandig academisch **personeel** van VUB (met een pedagogisch profiel, een vakdidactisch profiel of met bijzondere expertise) enerzijds en door lectoren uit de educatieve

bacheloropleidingen kleuter en lager onderwijs van EhB anderzijds. De ZAP-leden zullen instaan voor het aanreiken van de theoretische kaders, de bewaking van het academisch niveau van de opleiding en zullen optreden als promotoren van de masterproeven. Lectoren zullen fungeren als onderwijsleerbegeleiders en zorgen voor de transfer tussen de aangereikte theorie en de praktijk in de klas. Daarnaast zullen leerbegeleiders en schoolontwikkelaars de integratie tussen theorie en praktijk helpen ondersteunen.

Het MILO en EhB tellen reeds een aantal gedeelde personeelsleden waarvan een aantal personeelsleden zullen worden ingezet in de nieuwe opleiding. Van het bestaande team van MILO en EhB, zullen verschillende docenten, lectoren en onderwijsleerbegeleiders opdracht opnemen in deze masteropleiding voor het basisonderwijs. Bijkomend zullen één voltijds ZAP-lid met expertise in het basisonderwijs en wiskundendidactiek en 0,1 VTE binnen het profiel *teacher leadership*, datagericht werken in het onderwijs of professionaliseren van onderwijsteams worden aangeworven om de opleiding te versterken. Er zullen ook twee extra voltijdse onderwijsleerbegeleiders worden aangeworven om de expertise m.b.t. het basisonderwijs te versterken.

Ook het team van **Onderzoekende School?!** (MILO) zal betrokken zijn bij de opleiding. Het zal instaan voor de ondersteuning van praktijkonderzoek op partnerscholen en voor de professionalisering van schoolleiders. Het team van schoolontwikkelaars zal het onderwijs over schoolontwikkeling (0,1 VTE) en professionalisering (0,2 VTE) ondersteunen.

De commissie had na het lezen van het dossier een goede indruk van de kwaliteit van het personeel. Ze is tevreden over de diverse expertise en achtergrond van de teamleden, met zowel wetenschappelijke als praktijkgerichte expertise. Ze wilde tijdens het gesprek graag inzoomen op aanwezige **expertise** wat betreft het **basisonderwijs**, inclusief het kleuteronderwijs. De opleiding antwoordde op deze vraag door te verwijzen naar de personeelsleden met een initiële opleiding in het kleuter- of lager onderwijs die bij VUB aan het werk gingen. Daarnaast verwezen de personeelsleden van VUB naar hun onderzoekservaring in het basisonderwijs. De docenten erkenden tijdens het gesprek dat de ervaring van het MILO zich tot nu hoofdzakelijk op het vlak van het secundair onderwijs bevindt omwille van de bestaande incentive om vooral in te zetten op onderzoeksprojecten die rechtsreeks in het bestaande onderwijs aan de VUB kunnen worden gevaloriseerd (i.c. de educatieve masteropleidingen voor secundair onderwijs). Ze wijzen er verder op dat nieuwe doctoraatsprojecten ook over het basisonderwijs gaan en dat aanvragen voor onderzoek over het basisonderwijs ingediend zijn. Verder plant de opleiding de samenwerking tussen basisscholen en het MILO op te schalen tot structurele partnerschappen, zoals het instituut die in het verleden ook in het secundair onderwijs uitbouwde. Docenten die betrokken zijn in de master basisonderwijs zullen ook allemaal deel uitmaken van de onderzoeksteams in het kader van deze Onderzoekende School!? in het basisonderwijs, en zo dus ook structureel in dialoog gaan met basisscholen. Daarnaast werd ook gerefereerd aan de designteams – samengesteld uit mensen van VUB en mensen van EhB – die samen OLOD's ontwikkeld hebben en per twee een rol zullen opnemen in het onderwijzen ervan. De mensen van EhB verwezen ook naar hun formele en informele contacten met basisscholen, met wie zij al lang samenwerken in het kader van de stages van hun studenten.

De commissie heeft vertrouwen in de kwaliteit en de samenstelling van het docententeam dat verantwoordelijk zal zijn voor de opleiding en kon vaststellen dat zij met een groot engagement en de nodige expertise klaarstaan om met de opleiding te starten. De sterke ervaring van het MILO met onderzoek in secundaire scholen gaf de commissie het vertrouwen dat deze groep docenten in staat zal zijn om ook op het vlak van het basisonderwijs een sterke onderzoekscomponent uit te bouwen. De commissie wil de mensen van VUB tot slot warm aanmoedigen om blijvend concrete expertise in het basisonderwijs (ook in het kleuteronderwijs) op te zoeken, in het werkveld en bij de collega's van EhB. Ze is ervan overtuigd dat daar nog kansen verscholen liggen, die bijvoorbeeld kunnen benut worden bij

het concreet vormgeven van de samenwerking in de gemengde teams om de OLOD's verder te ontwikkelen en te realiseren

Wanneer de commissie kijkt naar het vele voorbereidende werk dat door de docenten op korte termijn werd verzet, naar de arbeidsintensieve opleiding – zowel qua werkvormen als qua begeleiding en toetsbeleid – die zij op poten heeft gezet, de intensieve studentenbegeleiding die zij voorziet en de nauwe relatie met het werkveld die zij wil onderhouden (zie hieronder), en dit alles in combinatie met het engagement in andere opleidingen en voor onderzoek, is zij bezorgd om de draagkracht van het team. Zij beveelt de opleiding dan ook aan om deze goed te bewaken en tijdig bij te sturen waar nodig, zodat zij ook op lange termijn continuïteit en kwaliteit kan garanderen.

2.2.5 Aanvullend facet 1: de samenwerking tussen de hogescholen en de universiteiten in het kader van deze masteropleiding voor basisonderwijs is structureel en duurzaam.

De **samenwerking** tussen VUB en EhB bestond al lang voor de ontwikkeling van de nieuwe opleiding master in het basisonderwijs van start ging. Binnen de context van hun associatie liepen bijvoorbeeld al heel wat jaren gedeelde onderzoeks- en onderwijsprojecten. In haar TNO-dossier en in de aanvullende informatie die de opleiding aan de commissie bezorgde, beschrijft de opleiding uitvoerig de uitgebreide samenwerking voor de uitwerking van deze opleiding. Een overkoepelende gemengde werkgroep (leidinggevenden van het MILO en van de educatieve bacheloropleidingen kleuter- en later onderwijs van EhB) zetten de strategische lijnen van het programma uit. Thematische gemengde werkgroepen, samengesteld uit docenten van VUB en EhB werkten aan leerdoelen, leerinhouden, werk- en evaluatievormen. Daarna gingen de gemengde designteams (met docenten van VUB en EhB) van start om voor elk OLOD de leerdoelen en -inhouden verder te verfijnen, werk- en evaluatievormen uit te werken en een lessenrooster op te stellen. Ten tijde van het locatiebezoek was dit werk nog niet volledig voltooid, maar de commissie was wel onder de indruk van het vele werk dat op zeer korte tijd werd verzet en had er vertrouwen in dat de opleiding dit werk tijdig en kwalitatief zal kunnen voltooien.

Ook wat betreft **kwaliteitszorg** zullen de instellingen samenwerken. MILO zal vanuit de bestaande ervaring het voortouw nemen in de kwaliteitszorgcyclus, maar het systeem van EhB voldoet aan dezelfde kwaliteitseisen. Tijdens de dialoog gaven de gesprekspartners aan dat veel kwaliteitszorg plaatsvindt in de designteams, waarin vertegenwoordigers van de beide instellingen aanwezig zijn en waar feedback van studenten en het werkveld wordt neergelegd. Het doel is om ook wanneer de opleiding van start gegaan is, verder te werken in deze designteams, om zo permanente dialoog en afstemming over de opleiding in het algemeen en de OLOD's in het bijzonder, te waarborgen.

De commissie kon vaststellen dat de opleiding goed is ingebed in beide instellingen, met duidelijke afspraken die ook formeel vastgelegd zijn in een overeenkomst. In beide instellingen is een gedeelde visie en een draagvlak, ook op bestuursniveau, om deze opleiding aan te bieden en zo het verschil te maken voor het Brussels basisonderwijs. EhB en VUB hebben voor de uitwerking van het opleidingsprogramma uitgebreid en intensief samengewerkt en ook de verdere uitrol van de opleiding zal door beide instellingen worden waargenomen. Tijdens haar voorafgaand onderzoek had de commissie vastgesteld dat de rol van EhB in het TNO-dossier enigszins onderbelicht was gebleven. Tijdens de gesprekken kwamen de gedeelde waarden, motivatie, de goede sfeer tussen de beide instellingen en de grote bereidheid tot complementaire samenwerking sterk tot uiting en was zij wat dit betreft gerustgesteld. Zoals eerder vermeld, moedigt de commissie wel aan om de concrete ervaring en expertise van EhB met het kleuter- en basisonderwijs maximaal in te zetten in de opleiding.

2.2.6 Aanvullend facet 2: bij de opmaak van het curriculum van de masteropleiding voor basisonderwijs is het afnemend veld ruim betrokken.

Uit het TNO-dossier blijkt op verschillende manieren de sterke betrokkenheid van het werkveld bij de ontwikkeling van de nieuwe opleiding. In de loop van 2024 kwam eenzelfde **klankbordgroep** van zeven werkveldpartners (met schoolleiders, pedagogische begeleiders en vertegenwoordigers van onderwijsnetwerken) vier keer samen om feedback te geven op het curriculum in ontwerp. De opleiding vond het een voordeel om telkens van een vaste groep verdere en rijkere feedback te ontvangen. In de bijkomende informatie die de opleiding aanleverde, beschrijft zij duidelijk welke feedback het werkveld gaf en hoe die geleid heeft tot wijzigingen in het curriculum. Zo vroeg het werkveld met betrekking tot didactiek Nederlands en meertaligheid bijvoorbeeld om meer aandacht te hebben voor de opbouw van de verticale leerlijn van kleuter tot zesde leerjaar. In antwoord daarop paste de opleiding de lessenaanbouw aan om de verticale leerlijn te beklemtonen. De werkveldpartners die de commissie te woord stonden, gaven aan ook in de toekomst deel te willen blijven uitmaken van deze klankbordgroep. De opleiding gaf aan dat de leden van deze focusgroep in de toekomst zullen samenkomen als werkveldcommissie om advies te geven over de opstart en uitrol van de opleiding.

De groep is divers samengesteld wat betreft regio en netten, maar het viel de commissie op dat de opleiding het werkveld eerder smal leek te interpreteren en zich leek te beperken tot contact met de schoolleiders. Ze begrijpt de eerste focus op de schoolleiders als belangrijke actoren voor de inbedding van het nieuwe profiel in het basisonderwijs, maar het leek haar ook interessant om andere actoren (zoals schoolontwikkelaars, mentoren, zorgcoördinatoren en leerkrachten) meer structureel bij de opleiding te betrekken. Tijdens het gesprek stelde de commissie vast dat de mensen van VUB dit een goede suggestie vonden, terwijl de mensen van EhB een voorbeeld aanreikten waaruit bleek dat zij dit al doen. De commissie wil de opleiding aanmoedigen om de mogelijkheden verder te verkennen en waardeerde dat de opleiding tijdens het terugkoppelingsgesprek op het einde van het locatiebezoek aangaf dat de suggestie om het werkveld breder te betrekken tijdens de dag zelf al aanleiding had gegeven tot reflectie.

Overleg met het werkveld vindt ook plaats via de **bestuursmandaten** van personeelsleden van het MILO in scholengroepen, beroepsverenigingen voor leraren en lerarenopleiders, valideringscommissie van de eindtermen basisonderwijs en het Lokaal Overlegplatform (LOP) Brussel basisonderwijs.

Daarnaast bouwde het MILO via het programma **Onderzoekende School?!** een duurzame samenwerking met **partnerscholen** over heel Vlaanderen uit. In dit programma betreft het MILO het werkveld systematisch bij haar opleidingen door jaarlijks samen een cyclus collaboratief praktijkonderzoek te doorlopen, waarin wordt gezocht naar oplossingen voor uitdagingen en thema's in de concrete onderwijspraktijk van de school. Het doel is om deze aanpak uit te breiden naar het basisonderwijs. De opleiding kan daarvoor terugvallen op het uitgebreide netwerk van partnerscholen van EhB. Voor de opleiding levert dit een duurzaam netwerk op van onderwijspartners, waar studenten terecht kunnen voor hun praktijkopdrachten. Aan de school wordt gevraagd een mentor aan te duiden die de student wegwijs kan maken op de school en de voorbereiding of uitvoering van praktijkopdrachten kan faciliteren. De studenten die al in het basisonderwijs werken, vertelden dat hun directeurs positief staan ten aanzien van de opleiding, maar dat het enige overtuiging vergt om hen warm te maken om partnerschool te worden. Dat engagement vergt van de scholen namelijk tijd en energie (bv. startdagen, bijwonen van sessies, begeleiden van masterproeven). De werkveldpartners gaven tijdens het gesprek aan dat duidelijke communicatie over de verwachtingen van de opleiding cruciaal is, net als het flexibel mee zoeken naar oplossingen bij de begeleiding van studenten. Tegelijk geven scholen aan dat ze er de energie wel voor over hebben omdat ze ook veel terugkrijgen in de samenwerking.

Volgens de opleiding is de rol van de schoolontwikkelaars wat dit betreft belangrijk: zij gaan op de scholen samenwerkingen aan met schoolleiders en *teacher leaders*, helpen draagvlak bij het team te creëren en brengen zaken in de school binnen die relevant zijn voor de school en die het team ondersteunen. Op die manier zorgen ze ervoor dat de uitwisseling voor beide partijen – de opleiding en de basisschool – een meerwaarde is.

De commissie wilde graag weten hoe de opleiding de mensen die de masters in de scholen zullen opvangen en begeleiden zal voorbereiden of opleiden. De opleiding lichtte toe dat bij de start van het schooljaar een tweedaagse wordt georganiseerd waarop de coaches worden uitgenodigd. Daarnaast worden voor hen en ook voor schoolleiders schooloverstijgende interviews georganiseerd. Als werkstudenten in hun eigen school willen werken (in de context van opdrachten of van hun masterproef) wanneer die school geen partnerschool is, zal de opleiding contact opnemen met deze scholen om het proces te bespreken. De studenten getuigden dat dit nu reeds bezig is voor hun scholen. Wanneer studenten hun deelname aan de opleiding niet met hun scholen kunnen bespreken of wanneer deze niet bereid zijn de studenten te begeleiden, zal de opleiding een andere school voor de student zoeken. De commissie meent dat de opleiding hiermee een sterk engagement opneemt om de kwaliteit van de samenwerking met het werkveld te borgen. De opleiding overziet goed de verschillende situaties voor haar studenten en weet er flexibel op in te spelen.

Samenvattend kon de commissie besluiten dat er vanaf de conceptie van de opleiding een sterke samenwerking met het werkveld werd opgezet. Die sterke betrokkenheid van het afnemend werkveld helpt garanderen dat alumni inzetbaar zullen zijn in scholen in posities waar ze het meest nodig zijn. De opleiding gaat aan de slag met input die ze bij het werkveld verzamelt. De werkveldpartners die de commissie te woorden stonden, gaven de opleiding wat dit betreft een expliciete pluim. Zij hebben er vertrouwen in dat de opleiding hen verder zal betrekken en mensen zal afleveren die een meerwaarde zullen betekenen voor de praktijk. De opleiding is zich ervan bewust dat ze een behoorlijk engagement vraagt van de betrokken scholen, maar heeft een interessant en duurzaam partnerschapsmodel voor ogen dat ook voor de scholen een meerwaarde oplevert en voorziet de mogelijkheid voor de scholen om zelf te bepalen in welke mate ze betrokken willen zijn (als partnerschool of in een occasioneel samenwerkingsverband).

3 Oordeel

3.1.1 Oordeel over de facetten uit het aanvullend protocol

Facet 1: De samenwerking tussen de hogescholen en de universiteiten in het kader van deze masteropleiding voor basisonderwijs is structureel en duurzaam.

De samenwerking tussen de universiteit en de hogeschool in het kader van deze opleiding is formeel gegarandeerd en voorziet in duurzaam gemeenschappelijk overleg. De hogeschool uit het samenwerkingsverband, in het bijzonder (de medewerkers van) de educatieve bacheloropleidingen kleuter- en lager onderwijs, hebben een structurele en effectieve inbreng in de opleiding.

De commissie vond deze master in het basisonderwijs een geslaagd voorbeeld van de samenwerking tussen twee instellingen voor hoger onderwijs. Zij kreeg doorheen haar onderzoek een duidelijk overzicht van het traject dat VUB en EhB samen hebben afgelegd en waardeerde de co-creatieve aanpak met overkoepelende en thematische werkgroepen tijdens het ontwikkeltraject. Hoewel zij na haar lezing van het dossier nog niet goed zicht had gekregen op de inbreng en rol van EhB, werd tijdens de gesprekken duidelijk dat de beide instellingen nauw samengewerkt hadden om de nieuwe opleiding uit te tekenen. Tijdens de gesprekken kwamen de gedeelde waarden, motivatie, de goede sfeer tussen de beide instellingen en de grote bereidheid tot samenwerking sterk tot uiting. De commissie moedigt het team aan om de concrete ervaring en expertise van EhB met het kleuter- en basisonderwijs maximaal in te zetten in het opleiding.

Volgens de commissie voldoet de opleiding wat betreft het aanvullend facet aan de vereisten uit het aanvullend protocol. Aan het aanvullend facet is in **voldoende** mate voldaan.

Facet 2: Bij de opmaak van het curriculum van de masteropleiding voor basisonderwijs is het afnemend veld ruim betrokken.

De opleiding heeft een goed beeld van haar werkveld. Ze betreft ruim en structureel het werkveld in de processen van curriculumontwikkeling en kwaliteitszorg. De opleiding benut tevens de partnerschappen met het werkveld van de hogeschool uit het samenwerkingsverband.

De commissie kon vaststellen dat vanaf de conceptie van de opleiding een sterke samenwerking met het werkveld werd opgezet. Het werkveld kreeg ruim de gelegenheid om vanaf de start van de curriculumontwikkeling input te geven en gaf aan dat de opleiding met deze input aan de slag gaat. De opleiding maakte duidelijk hoe zij ook op langere termijn het werkveld wil blijven betrekken. Zij heeft een interessant en duurzaam partnerschapsmodel voor ogen en zal het bestaande netwerk van het MILO en EhB verder uitbouwen en versterken.

Volgens de commissie voldoet de opleiding wat betreft het aanvullend facet aan de vereisten uit het aanvullend protocol. Aan het aanvullend facet is in **voldoende** mate voldaan.

3.1.2 Oordeel over de potentiële kwaliteit van de opleiding

De commissie waardeerde in de eerste plaats de aangename ontvangst en de openheid tijdens de gesprekken op de dag van het locatiebezoek. De commissie kon over de verschillende gesprekken heen een congruent verhaal beluisteren. Zij kon vaststellen dat het team docenten met de nodige expertise en een grote gedrevenheid aan het vormgeven van deze opleiding was gestart en met een grote mate van zelfreflectiviteit en kritische zin aan deze opleiding aan het werk is. Zij waardeerde de sterk geëngageerde keuze om een meerwaarde te betekenen voor de superdiverse en grootstedelijke context van het Brusselse basisonderwijs, die niet als een probleem, maar als een sterkte wordt beschouwd. Zij is ervan overtuigd dat alumni van deze opleiding niet alleen in de Brusselse context, maar ook elders in Vlaanderen een grote meerwaarde zullen kunnen zijn voor het basisonderwijs. De commissie was ook onder de indruk van de sterke conceptuele en met onderzoeksliteratuur onderbouwde uitwerking van het programma. Daarnaast kon de commissie uit het informatiedossier afleiden dat de samenwerking met het MILO van VUB kan zorgen voor een stevige academische onderzoekscomponent. Ten tijde van het locatiebezoek waren al heel wat OLOD's inhoudelijk ingevuld en waren werk- en evaluatievormen al doordacht uitgetekend. De commissie noteerde de uitdrukkelijke waardering van het werkveld, dat zich vanaf de aanvang van het proces gehoord en betrokken heeft gevoeld.

Tijdens de gesprekken stelde de commissie vast dat de verwachtingen van de studenten enerzijds en die van het werkveld anderzijds niet helemaal gealigneerd waren. Daarnaast had zij gemerkt dat de evaluatie van de cluster 'Didactisch ontwerp in superdiverse contexten' 1) niet in samenwerking met het werkveld gebeurt en 2) niet helemaal in het verlengde ligt van de OLR's en de werkvormen.

Wanneer de commissie kijkt naar het vele voorbereidende werk dat door de docenten op korte termijn werd verzet, naar de arbeidsintensieve opleiding – zowel qua werkvormen als qua begeleiding en toetsbeleid – die zij op poten heeft gezet, de intensieve studentenbegeleiding die zij voorziet en de nauwe relatie met het werkveld die zij wil onderhouden, en dit alles in combinatie met het engagement in andere opleidingen en voor onderzoek, is zij tot slot bezorgd om de draagkracht van het team.

Deze bevindingen hebben geleid tot volgende aanbevelingen, die geen afbreuk doen aan de positieve indruk van de commissie. De commissie moedigt de opleiding aan ze ter harte te nemen:

- De commissie beveelt de opleiding aan om middels een duidelijke communicatie over de professionele perspectieven van masters in het basisonderwijs de verwachtingen van studenten en de verwachtingen van het werkveld goed op elkaar af te stemmen.
- De commissie beveelt de opleiding aan om voor de cluster 'Didactisch ontwerp in superdiverse contexten' de *constructive alignment* tussen de OLR's, de werk- en evaluatievormen na te kijken en eventueel bij te sturen zodat men zeker is dat studenten de OLR's (in termen van competenties) kunnen ontwikkelen en aantonen en opdat de evaluatie inzicht kan geven in de al dan niet bereikte doelen. Zij wil de opleiding ook aanmoedigen te onderzoeken hoe zij het werkveld bij de evaluatie van deze cluster zou kunnen betrekken
- De commissie beveelt de opleiding aan om de draagkracht van het team goed te bewaken en tijdig bij te sturen waar nodig, zodat zij ook op lange termijn continuïteit en kwaliteit kan garanderen.

3.1.3 Conclusie: advies toetsingsbesluit

Op basis van de beslisregel zoals vastgelegd in het aanvullend protocol voor de TNO van de master basisonderwijs, adviseert de commissie de NVAO tot het nemen van een **positief** toetsingsbesluit.

Bijlage 1: Administratieve gegevens van de instelling en de opleiding

Instelling	Vrije Universiteit Brussel in samenwerking met Erasmushogeschool Brussel
Naam opleiding	Master of science in het basisonderwijs
Niveau en oriëntatie	Niveau 7
(Bijkomende) titel	Master of Science
(Delen van) studiegebied(en)	- Psychologie - Pedagogische wetenschappen Onderwijs
Afstudeerrichtingen	/
opleidingstrajecten voor werkstudenten, voltijds/deeltijds trajecten, dag-/avondonderwijs, onderscheiden vormen van diplomering	Voltijds programma met spreidingsvoorstel voor deeltijdse studenten, ook mogelijk als werkstudent
De vestiging(en) waar de opleiding wordt aangeboden	Pleinlaan 2, 1050 Brussel
Onderwijstaal	Nederlands
Studieomvang (in studiepunten)	60 studiepunten
wanneer het om een graduaats- of bacheloropleiding gaat: de aansluitingsmogelijkheden en de mogelijke vervolgopleidingen; wanneer het om een masteropleiding gaat: de vereiste vooropleidingen en toelatingsvoorwaarden	Vereiste vooropleidingen: - Educatieve bachelor kleuter- of lager onderwijs en een schakelprogramma op academisch bachelorniveau (60 ECTS) - Academische bachelors pedagogische wetenschappen en onderwijskunde en een (verkorte) educatieve bacheloropleiding kleuter- of lager onderwijs - Toelatingsvoorwaarde: C1 Nederlands

Bijlage 2: Opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR)

Didactisch ontwerp in superdiverse contexten

1. De master basisonderwijs kan (op zelfstandige basis) vakinhoudelijke voorkennis integreren of remediëren en kan relevante gespecialiseerde en op onderzoek gebaseerde vakdidactische inzichten analyseren om een uitdagende leeromgeving in een superdiverse context te ontwerpen.
2. Rekening houdend met de beginsituatie kan de master basisonderwijs leerlingen empoweren, de aanwezige superdiversiteit verbindend benutten en leeromgevingen ontwerpen en toetsen in authentieke contexten.
3. Bij het ontwikkelen van zulke inclusieve onderwijspraktijk heeft de master basisonderwijs aandacht voor vakdidactische sleutelconcepten zoals taalkrachtig onderwijs, de aard van wetenschap, kunstzinnig experimenteren, verbeelding, burgerschap en duurzaamheid.

Inclusieve pedagogiek in de grootstad

4. De master basisonderwijs kan beoordelen in welke mate didactische vernieuwingen, beleidsvoorstellen voor hervormingen en andere onderwijsinnovaties evidence informed zijn en in welke mate ze kunnen bijdragen aan een inclusieve leeromgeving.
5. De master basisonderwijs bouwt gespecialiseerde netwerken op met partners binnen en buiten de school rond een of meerdere dimensies van diversiteit, grootstedelijkheid en inclusie. De master kan verantwoordelijkheid opnemen op een school of in een team/werkgroep om evidence informed praktijken te ontwerpen, te implementeren en te evalueren.
6. De master basisonderwijs kan verschillende perspectieven integreren bij het bedenken van oplossingen voor complexe praktijkuitdagingen: inzichten uit verschillende domeinen (psychologie, sociologie, filosofie, onderwijskunde, ...) en perspectieven van verschillende stakeholders (vb. families, buurtorganisaties, schoolbesturen, leerlingen...).

Samen leren in en rond de school

7. De master basisonderwijs kan het team motiveren en professionaliseren om gedeelde verantwoordelijkheid te nemen voor de zorg voor en de ontwikkeling van alle kinderen
8. De master basisonderwijs kan een veilige, groeigerichte en participatieve cultuur creëren die de professionele ontplooiing van het individu en het schoolteam stimuleert. Daarvoor kan de master reflectie- en coachingsvaardigheden inzetten die een kwaliteitsvolle en wederzijdse dialoog tussen leden mogelijk maken.
9. De master basisonderwijs kan externe relaties en netwerken uitbouwen met lokale en/of (inter)nationale partners om een krachtige, inclusieve leer- en leefomgeving te creëren in partnerschap met de buurt en families.

10. De master basisonderwijs kan onderbouwd, collaboratief en op maat van de (grootstedelijke) schoolcontext acties plannen en uitvoeren in lijn met en ter bevordering van aan een gedragen onderwijsmissie en -visie, het onderwijsbeleid en de kwaliteitsontwikkeling van de school.

Onderzoek in de onderwijspraktijk

11. De master basisonderwijs voert onderwijsonderzoek uit op een integere manier en kan het team hierin ondersteunen.

12. De master basisonderwijs heeft inzicht in de mogelijkheden en de beperkingen van paradigma's in onderwijskundig en (vak)didactisch onderzoek. Hierdoor kan de master weloverwogen en beargumenteerde keuzes maken bij het formuleren van onderzoeksvragen en het kiezen van een onderzoeksmethodologie.

13. De master basisonderwijs kan een volledige onderzoekscyclus doorlopen over een ontwikkel- en onderzoeksdoel dat aansluit bij de noden en context van de onderwijspraktijk. De master kan wetenschappelijk onderzoek en geschikte data effectief gebruiken om onderbouwde acties te nemen ter versterking van de onderwijspraktijk.

14. De master basisonderwijs kan eigen professionele expertise, (inter)nationale wetenschappelijke literatuur en data uit de lokale onderwijspraktijk kritisch beoordelen en weloverwogen gebruiken als bron om de eigen onderwijspraktijk te versterken.

15. De master basisonderwijs kan actief en onderbouwd bijdragen aan het maatschappelijk debat over het lerarenberoep en onderwijspraktijk en -beleid in het (basis)onderwijs (in grootstedelijke context). De master kan deze standpunten, complexe onderzoeksresultaten en aanbevelingen helder en in een gepast register communiceren en beargumenteren aan een breed publiek, waaronder leraren, kinderen, families, beleidsmakers en andere niet-academische stakeholders.

16. De master basisonderwijs steunt op relevante (inter)nationale theoretische referentiekaders, heeft inzicht in de onderliggende onderwijsopvattingen en overweegt de maatschappelijke en morele implicaties ervan.

Bijlage 3: Samenstelling van de commissie

De beoordeling is gebeurd door een commissie van deskundigen aangesteld door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

- **Pedro De Bruyckere** (*voorzitter*) Algemeen directeur bij Leerpunt vzw & pedagoog en onderzoeker bij Universiteit Utrecht.
- **Anje Ros** (*commissielid*) Lector 'Goed leraarschap, goed leiderschap' aan Fontys Hogeschool.
- **Anne Fleur Kortekaas-Rijlaarsdam** (*commissielid*) Associate Professor Onderwijswetenschappen & Opleidingsdirecteur Educatieve Master Primair Onderwijs - Vrije Universiteit Amsterdam.
- **Pieter Devos** (*commissielid*) Coördinerend directeur Scholengroep Poelberg Ommeland vzw - regio Tielt.
- **Adinda Top** (*student-commissielid*) student Universiteit Antwerpen - Master Opleidings- en Onderwijswetenschappen (daarvoor Bachelor Kleuteronderwijs - Karel De Grote Hogeschool).

De commissie werd bijgestaan door:

- **Veerle Martens** (*procescoördinator*) beleidsmedewerker NVAO.
- **Inge Verbeeck** (*extern secretaris*).

Alle commissieleden hebben de deontologische code van de NVAO ondertekend.

Bijlage 4: Programma voor de dialoog met de opleiding

8u15 - 8u30	Ontvangst commissie	
8u30 - 9u00	Besloten overleg commissie	
9u00 - 10u00	Toelichtend gesprek	Vice-rector Onderwijs en Studentenbeleid VUB Voorzitter MILO, VUB Ondervoorzitter MILO, VUB Coördinator MILO, VUB Directeur Departement Mens en Maatschappij, EhB Directeur Onderwijs en Onderzoek, EhB Opleidingshoofd lager onderwijs, EhB Opleidingshoofd kleuteronderwijs, EhB
10u00 - 10u15	Besloten overleg commissie	
10u15- 11u30	Toelichtend gesprek opleiding	Docent Cluster Didactisch ontwerp: kinderen maken de wereld, VUB docent Cluster Didactisch ontwerp: kinderen maken de wereld, VUB docent Cluster Didactisch ontwerp: kinderen maken de wereld, EhB docent Cluster Didactisch ontwerp: wiskunde, wetenschappen en techniek, VUB docent Cluster Didactisch ontwerp: wiskunde, wetenschappen en techniek, EhB docent Cluster Didactisch ontwerp: Nederlands en meertaligheid, VUB docent Cluster Didactisch ontwerp: Nederlands en meertaligheid, EhB docent Cluster Inclusieve pedagogiek in de grootstad, VUB onderwijsassistente basisonderwijs, VUB
11u30 - 11u45	Besloten overleg commissie	
11u45- 12u30	Dialoog met (toekomstige) studenten	student educatieve bachelor, EhB student educatieve bachelor, EhB student schakelprogramma basisonderwijs, VUB student schakelprogramma basisonderwijs, VUB student schakelprogramma basisonderwijs, VUB student schakelprogramma basisonderwijs, VUB

12u30 - 13u30	Lunchpauze en besloten overleg	
13u30 - 14u30	Toelichtend gesprek	Coördinator Onderzoekende School?!, Cluster Onderzoek in de onderwijspraktijk, VUB Coördinator Masterproef en internationalisering, Cluster Onderzoek in de onderwijspraktijk, VUB Schoolontwikkelaar Onderzoekende School?!, VUB Docent Cluster Samen leren in en rond de school, EhB Docent Cluster Samen leren in en rond de school, VUB Docent Cluster Samen leren in en rond de school, EhB Onderwijsontwikkelaar, VUB
14u30 - 15u15	Dialogoog met werkveldpartners	Pedagogische inspecteur-generaal voor het Nederlandstalig onderwijs van de stad Brussel Algemeen directeur scholengroep Sint-Goedele Brussel Directeur Clever, GO, opleidingscentrum voor leerkrachten Directeur Basisschool De Gouden Regen Directeur GO! Tienerschool Tangram
15u15 - 15u45	Besloten overleg commissie	
15u45 - 16u15	Vrij moment	Opleidingshoofd lager onderwijs EhB Ondervoorzitter MILO, VUB Docent Cluster Didactisch ontwerp: kinderen maken de wereld, VUB
16u15 - 17u15	Nabespreking commissie	
17u15 - 17u45	Terugkoppeling naar de opleiding	

Bijlage 5: Verantwoording

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het *“Beoordelingskader Toets Nieuwe Opleiding op maat van de eigen regie”* van juni 2020, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 27 november 2020, en volgens de bepalingen in het *“Aanvullend Protocol voor de Toets Nieuwe Opleiding voor de Master in het basisonderwijs”* van 29 mei 2024.

Nadat de aanvraag ingediend door de instellingen ontvankelijk werd verklaard, heeft de NVAO een commissie samengesteld. Deze commissie werd goedgekeurd door het dagelijks bestuur van de NVAO. De instellingen tekenden geen bezwaar aan tegen de commissie.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan een voorbereidend overleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens de voorbereidende werkzaamheden heeft de commissie verder alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens de dialoog met de instelling en de opleiding voorbereid.

Aan de hand van NVAO's Waarderende Aanpak heeft de commissie zich tijdens de dialoog verder verdiept in de context van de opleiding en op basis daarvan een onderzoek gevoerd naar de potentiële kwaliteit van de nieuwe opleiding en de aanvullende facetten.

Tijdens de afrondende werkzaamheden heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een holistisch oordeel over de potentiële kwaliteit van de nieuwe opleiding en in 2 afzonderlijke oordelen over de aanvullende facetten. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van beoordelingsrapport. Eens alle commissieleden hadden ingestemd met de inhoud van het beoordelingsrapport, heeft de voorzitter van de commissie het beoordelingsrapport vastgesteld. Het door de voorzitter vastgestelde beoordelingsrapport werd aan de NVAO bezorgd.

Bijlage 6: Overzicht van het bestudeerde materiaal

Documentatie beschikbaar gesteld bij de aanvraag

- Informatiedossier en bijlagen

Aanvullende informatie (aangeleverd op 26/01/2024)

- Brochure Multidisciplinair Instituut Lerarenopleiding (MILO) Master Basisonderwijs
- Urban Education – Expertise Erasmushogeschool Brussel
- Overzicht aanpassingen n.a.v. feedback werkveld en schakelstudenten
- Doorontwikkeling van het curriculum en betrokkenheid van werkveld
- Twee cursussen op Canvas: canvas.vub.be/login/canvas:
 - Kinderen maken de (wereld)stad
 - DRAFT cursuspagina 'Masterproef Master of Science in Basisonderwijs'

